

22. seminar
ARHIVI, KNJIŽNICE, MUZEJI

Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske
infrastrukture

Poreč, 21.-23. studenoga 2018.

TEMA

Interdisciplinarnost i inkluzivnost u AKM zajednici

Programska knjižica

Hrvatsko knjižničarsko društvo
Zagreb, 2018.

22. seminar ARHIVI, KNJIŽNICE, MUZEJI
mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture
Interdisciplinarnost i inkluzivnost u AKM zajednici
Poreč, 21.-23. studenoga 2018.

Organizatori

Hrvatsko knjižničarsko društvo, glavni organizator
Hrvatsko arhivističko društvo
Hrvatsko muzejsko društvo

Suorganizatori

Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Sveučilište u Zagrebu

Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Odsjek za informacijske znanosti

Hrvatski državni arhiv
Muzejski dokumentacijski centar
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti

Programski odbor

izv. prof. dr. sc. Boris Bosančić, Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Odsjek za informacijske znanosti
Damir Doračić, Hrvatsko muzejsko društvo
Vesna Hodak, Hrvatsko knjižničarsko društvo
mr. sc. Vlasta Krklec, Hrvatsko muzejsko društvo
Diana Polanski, Hrvatsko knjižničarsko društvo
mr. sc. Snježana Radovanlija Mileusnić, Muzejski dokumentacijski centar
izv. prof. dr. sc. Hrvoje Stančić, Hrvatsko arhivističko društvo
dr. sc. Tatjana Šarić, Hrvatski državni arhiv
izv. prof. dr. sc. Nives Tomašević, Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti
prof. dr. sc. Radovan Vrana, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Sveučilište u Zagrebu
Ljerka Vuk Bilić, Hrvatsko arhivističko društvo
dr. sc. Ana Vukadin, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Organizacijski odbor

Vesna Hodak, Hrvatsko knjižničarsko društvo
dr. sc. Dunja Holcer, Hrvatsko knjižničarsko društvo
Diana Polanski, Hrvatsko knjižničarsko društvo

**Održavanje 22. seminara Arhivi, Knjižnice, Muzeji financijski je potpomoglo
Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.**

PROGRAM DOGAĐANJA

SRIJEDA, 21. studenoga 2018.

08:00-09:00 **Prijava sudionika**

DVORANA DIAMANT

09:00-09:10 **Pozdravni govor** (Dijana Machala, predsjednica HKD-a)

09:10-10:50 **Izlaganja** (moderatorica: Dijana Machala)

Sanja Bunić (Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica): Zašto je za socijalno uključivanje ključna interdisciplinarna suradnja?

Marina Nedić, Olivera Nastić (Biblioteka grada Beograda): Inkluzija kroz umetnost – interdisciplinarni programski sadržaji namenjeni osobama sa invaliditetom u ustanovama kulture u Srbiji

Jasenka Pleško, Lorena Banić, Goran Gradiček (Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica): Kako indeksirati, a ne diskriminirati: interdisciplinarnost i inkluzivnost s aspekta sadržajne obrade i organizacije građe u narodnoj knjižnici

Ivana Prgin (Hrvatski državni arhiv): Jednakost, različitost i inkluzija u arhivskoj zajednici

10.50-11.20 **Stanka za kavu**

DVORANA DIAMANT

11.20-12.30 **Izlaganja** (moderatorica: Ismena Meić)

Monika Batur (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Inkluzivni etos pri organizaciji zavičajne građe u mrežnome okruženju

Milvana Arko-Pijevac, Borut Kružić (Prirodoslovni muzej Rijeka): Aplikacija *Plavo oko*: uključivost zajednice u prikupljanju podataka i zaštiti Jadranskog mora

Višnja Cej, Ismena Meić, Janja Maras (Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica): Kako su nas šezdesete spojile?: prikaz suradnje knjižnice i muzeja

12.30-14.00 **Stanka za ručak**

DVORANA DIAMANT

14.00-15.30 **Izlaganja** (moderatorica: Dunja Holcer)

Vlatka Lemić (Hrvatski državni arhiv): Interdisciplinarna arhivska zajednica u teoriji i praksi

Sanda Kočevar, Aleksandra Mikić-Grginčić (Gradski muzej Karlovac; Gradska knjižnica *Ivan Goran Kovačić*): Suradnja baštinskih institucija kao jačanje kulturne i znanstvene djelatnosti

Stela Kos, Silvija Pisk (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Knjižnica): Postapokaliptična budućnost knjige u Knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu – interdisciplinarnost te suradnja u AKM zajednici

Ksenija Tokić, Ivo Tokić (Institut za turizam, Zagreb; Hrvatsko informacijsko i dokumentacijsko društvo, Zagreb): Analiza hrvatskoga knjižničnog turizma

15.30-16.00 **Stanka za kavu**

16.00-18.30 **Radionice**

DVORANA DIAMANT - Radionica 1. Nova praksa opisa građe prema *Pravilniku za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima* (voditeljica: Ana Vukadin)

Ana Vukadin (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Uvod

Vlatka Lemić (Hrvatski državni arhiv): *Pravilnik za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima*: mogućnosti opisa arhivskog gradiva

Jelena Balog Vojak (Hrvatski povijesni muzej): Primjena *Pravilnika za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima* – primjer Hrvatskog povijesnog muzeja

Elia Ekinović Micak (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu):

Opis knjižnične građe prema *Pravilniku za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima*

Andrea Šušnjar (Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica): Zvučna građa glazbenog sadržaja: obrada i specifičnosti

DVORANA RUŽMARIN - Radionica 2. Konzervatorsko-restauratorska radionica Izvorna površina predmeta kulturne i tehničke baštine kao izvor informacija (voditelj: Damir Doračić)

Damir Doračić (Arheološki muzej u Zagrebu): Uvod

Andreja Dragojević (Hrvatski državni arhiv): Tekstilna presvlaka na korici *Matrikule Bratovštine sv. Barbare* iz 1588. godine iz Šibenske biskupije

Sanja Šetić (Državni arhiv u Pazinu): Dokumentiranje i dijagnostika iluminacije *Statuta grada Pule* iz 1500. godine

Suzana Njegač (Hrvatski državni arhiv): Vodeni znaci u papirima rukopisnih knjiga 15. i 16. stoljeća Bratovštine sv. Jakova u Šibeniku Biskupijskog arhiva u Šibeniku

Martina Bagatin (Hrvatski državni arhiv): *Album di Ragusa* – osobni fond Martecchini-DA Dubrovnik

Andreja Tkalčić (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Vizualni i taktilni pregled knjige kao izvor informacija

Blanka Đidara (Hrvatski državni arhiv): Oštećenja kao izvor informacija – konzervatorsko-restauratorski radovi na knjizi *Calepinus trium tinguamm*

Mario Kauzlarić (Muzej Brodskog Posavlja): Rendgenski snimak i otkrivanje izvorne površine

Josipa Lovrić (Arheološki muzej Zadar): Otkrivanje izvorne površine na arheološkim metalnim predmetima

Zoran Kirchhoffer (Tehnički muzej *Nikola Tesla*): „Igra detekcije“ u postupku identificiranja izvornih površina

ČETVRTAK, 22. studenoga 2018.

DVORANA MAGNOLIJA

09.00-10.30 **Izlaganja** (moderatorica: Diana Polanski)

Mihela Pauman Budanović, Maja Žumer (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo): Opis monografskih publikacija bez alata, pravila i standarda u usporedbi s katalogizacijom

Ana Vukadin (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Odnos cjeline i dijela u opisu jedinice građe: rješenja *Pravilnika za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima*

Dubravka Petek (Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica, Zbirka Zagrabienisia): Koliko nam govori jedna dopisnica

Elia Ekinović Micak (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Entitet agent i odnosi u *Pravilniku za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima*

10.30-11.00 **Stanka za kavu**

DVORANA MAGNOLIJA

11.00-12.50 **Izlaganja** (moderator: Radovan Vrana)

Kristijan Crnković (ArhivPRO d. o. o): OCR i interdisciplinarnost u obradi starih tekstova

Radovan Vrana (Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu): Recenziranje podataka znanstvenih istraživanja: problemi i perspektive

Zoran Svrtnan, Kristijan Crnković (Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb; ArhivPRO d. o. o): tezaus.hr – model suradnje među AKM zajednicama

Dunja Seiter-Šverko, Iva Gobić Vitolović, Markus Leideck (Državni arhiv u Rijeci): Prema smjernicama i sustavnoj digitalizaciji u arhivskim ustanovama – primjer DARI

Vedrana Juričić, Kristijan Crnković (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Knjižnica); ArhivPRO d. o. o): Jedinstvena platforma za kataloge i digitalne zbirke u HAZU

12.50-14.30 **Stanka za ručak**

14.30-17.00 **Radionice**

DVORANA MAGNOLIJA - Radionica 3. **Muzejsko-pedagoška radionica**

Interdisciplinarnost i inkluzivni aspekt u muzejskim i pedagoškim programima (voditeljica: Vlasta Krklec)

Vlasta Krklec (Hrvatsko muzejsko društvo): Uvod

Božica Knežević, Edita Dabo (Dječji vrtić Grigora Viteza): Radost u knjižnici *Knežija*

Milvana Arko-Pijevac (Prirodoslovni muzej Rijeka): Uključenost muzeja u

kurikularnu reformu – suradnja Prirodoslovnog muzeja Rijeka i Prve riječke hrvatske gimnazije, pilot-projekt

Vlatka Lemić (Hrvatski državni arhiv): Edukativne aktivnosti u hrvatskim arhivima

Željka Petrović Osmak, Goran Zlodi (Etnografski muzej u Zagrebu; Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu): Digitalizirana muzejska zbirka – kako je koristiti u muzejskim i pedagoškim programima na primjeru Zbirke glazbala Etnografskog muzeja u Zagrebu

Deniver Vukelić (Školska knjiga): Hrvatske muzejske zbirke kroz proširenu i virtualnu stvarnost u suvremenoj nastavi 21. stoljeća

Nedjeljko Tišler, Vlasta Krklec (Conoko d. o. o.; Hrvatsko muzejsko društvo): Hrvatska baština u trećoj dimenziji

DVORANA RUŽMARIN - Radionica 4. Korištenje modula *Indigo Cataloging Assistant* (voditelji: Anja Tkalec, Marko Tot i Vedrana Juričić)

17.00-17.30 **Stanka za kavu**

DVORANA MAGNOLIJA

17.30-18.45 **Promocija izdanja AKM zajednice**

PETAK, 23. studenoga 2018.

DVORANA MAGNOLIJA

09.00-10.30 **Predstavljanje postera** (moderatorica: Vesna Hodak)

Anamarija Starčević Štambuk (Institut za etnologiju i folkloristiku): Od zapisa na listićima tombole do knjiga u oblacima, uz 70-u godišnjicu IEF-a

Milena Bušić (Muzej grada Zagreba): Od ideje do izložbe – interdisciplinarni pristup kao ključ uspješnosti

Sofija Klarin Zadravec, Tamara Ilić Olujić, Dragana Koljenik, Ivana Čadovska (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): *Pozdrav iz Hrvatske* – inovativni i interdisciplinarni digitalni kulturni proizvod(i)

Antonija Filipeti (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Struktura predavača Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u RH od 2014. do 2018. godine

Silvio Lebinac, Đuro Singer (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Zaštitna snimanja i izrada preslika: djelatnost, dostupnost i korištenje preslika

Dorijana Malinarić-Macan, Iva Gobić Vitolović (Državni arhiv u Rijeci): Konzervatorsko-restauratorski zahvati na poveljama od pergamene

Ivona Milovanović (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Doktorske disertacije kao dio kulturne i znanstvene baštine: izazovi izgradnje fonda na primjeru Zbirke disertacija i magistarskih radova NSK-a

Denis Gaščić: Medijska vidljivost baštinskih institucija: primjeri dobre prakse arhivskih, knjižničnih i muzejskih odnosa s javnošću

10.30-11.00 **Stanka**

DVORANA MAGNOLIJA

11.00-11.50 **Predstavljanje projekata** (moderatorica: Tatjana Šarić)

Katarina Todorčev Hlača (Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica): Središnja manjinska knjižnica – 3 u 1

Anita Marin, Sofija Klarin Zadravec, Dragana Koljenik (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): Mreža virtualnih izložbi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu – projekt interdisciplinarnog povezivanja

Dragana Koljenik, Ivana Čadovska, Sofija Klarin Zadravec, Marko Orešković (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): *Smart Library NSK*: mogućnosti primjene *IoT* tehnologije u knjižnicama

DVORANA MAGNOLIJA

11.50-12.30 **Izvešća radionica, odabir teme za 23. AKM i zatvaranje Seminara**

IZLAGANJA

ZAŠTO JE ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE KLJUČNA INTERDISCIPLINARNA SURADNJA?

Sanja Bunić

Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica
sanja.bunic@kgz.hr

Iako se pojam socijalne isključenosti često upotrebljava, još uvijek se ne može govoriti o usuglašenoj definiciji. Mnogim autorima to je razlog zašto se ne slažu s uporabom tako širokog i „maglovitog” koncepta, dok na drugu stranu, njegova širina koja obuhvaća različite socijalno-političke probleme omogućava primjenu u različitim kontekstima i interdisciplinarnost. U izlaganju će biti riječi o primjeni koncepta socijalne isključenosti u kontekstu rada knjižnica, muzeja i arhiva te o tome kako detektirati i prevladati prepreke koje onemogućavaju jednak pristup svima. Prikazat će se i nastojanja britanske organizacije pod nazivom *Mreža* koja podržava knjižnice, muzeje, arhive, galerije i druge kulturne i baštinske organizacije (kao i pojedince) koji rade na rješavanju socijalne isključenosti i društvenoj pravdi. Za ilustraciju socijalnog uključivanja izrazito ranjive i stigmom obilježene skupine – osoba s iskustvom beskućništva, bit će naveden primjer programa podrške beskućnicima: *Knjigom do krova* koji je proizašao iz rada Knjižnica grada Zagreba. Neki od stručnjaka iz različitih područja koji su sudjelovali u provedbi programa bili su i dio međunarodne interdisciplinarnе radne skupine koja je izradila *IFLA-ine Smjernice za knjižnične usluge za osobe s iskustvom beskućništva*. Cilj ovog izlaganja potaknuti je promišljanja o partnerstvu i kako kroz njega učiniti knjižnice, muzeje i arhive još pristupačnijim mjestima za učenje, informiranje, razonodu i inspiraciju za sudjelovanje u životu zajednice različitim društvenim skupinama i pojedincima.

INKLUZIJA KROZ UMETNOST – INTERDISCIPLINARNI PROGRAMSKI SADRŽAJI NAMENJENI OSOBAMA SA INVALIDITETOM U USTANOVAMA KULTURE U SRBIJI

Marina Neđić

marina.tutunovic@gmail.com

Olivera Nastić

olivera.nastic@gmail.com

Biblioteka grada Beograda

Pravo na dostupnost kulturnih sadržaja i pravo na redovno učestvovanje u kulturnim i umetničkim sadržajima sve više postaje sastavni deo života osoba sa invaliditetom. Pored negovanja kulturne i obrazovne misije, koncepcija budućeg razvoja ustanova kulture u Srbiji predviđa njihovo prerastanje u moderne referalno-informativne centre i javne servise društvene zajednice. Od presudnog značaja je jačanje imidža, vidljivosti i

uloge ovih institucija kroz implementiranje novih programa i razvoj novih usluga kako bi izašli u susret novonastalim potrebama zajednice koja ih koristi. U Srbiji se u ovim institucijama realizuje veliki broj kulturnih aktivnosti u kojima aktivno učestvuju osobe sa invaliditetom (pozorišne predstave, filmske projekcije, muzički i likovni programi, književni programi, zanatske rukotvorine), a uz veliku podršku i usmeravanje stručnjaka iz različitih oblasti. Predmet izlaganja će biti predstavljanje uspešnih interdisciplinarnih projekta ustanova kulture u Srbiji (biblioteke, muzeji, galerije) na polju inkluzije osoba sa invaliditetom, a koji su realizovani kroz njihovo međusobno partnerstvo i kroz saradnju sa institucijama i organizacijama koje se bave ovom društvenom grupacijom (Centar za socijalni rad, specijalne škole, udruženja invalida, dnevni centri i boravci, nevladine organizacije).

KAKO INDEKSIRATI, A NE DISKRIMINIRATI: INTERDISCIPLINARNOST I INKLUZIVNOST S ASPEKTA SADRŽAJNE OBRADJE I ORGANIZACIJE GRAĐE U NARODNOJ KNJIŽNICI

Jasenska Pleško

jasenska.plesko@kgz.hr

Lorena Banić

lorena.banic@kgz.hr

Goran Gradicek

goran.gradicek@kgz.hr

Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica

Cilj je rada pokazati kontinuitet i različite pristupe u sadržajnoj obradi klasifikacijom prema UDK te ostale mogućnosti u organizaciji fondova Odjela za odrasle i Odjela za djecu i mladež Gradske knjižnice Knjižnica grada Zagreba s obzirom na interdisciplinarnost sadržaja građe i nastojanja da se inkluzivno djeluje prema korisnicima. Učestalost interdisciplinarne građe, čiji je sadržaj teško izraziti samo klasifikacijskom oznakom, izazov je za sadržajnog analitičara koji se koristi predefiniranim normiranim sustavom. Analizom baze normiranih i upotrijebljenih stručnih oznaka u sustavu ZaKi, broja bibliografskih zapisa i jedinica građe te bilježenjem zahtjeva i upita knjižničara informatora i korisnika, stvara se okvir unutar kojeg se klasificira interdisciplinarna građa. Budući da je cilj interdisciplinarnu građu (indeksiranu vrlo često s više od jedne stručne oznake) učiniti pristupačnijom korisnicima, uočljivijom, a uputne sisteme lakše razumljivima i preciznijima, kontinuirano se prate promjene stručne terminologije, pojava novih područja i pristupa. U obzir se uzima kontekst vremena i prostora djela, navika i potreba korisnika. Na primjerima tzv. problemskih slikovnica i građe lagane za čitanje Odjela za djecu i mladež te UDK stručne skupine 3 korištenih za zbirku Opći fond posudbenog Odjela za odrasle Gradske knjižnice, u radu će biti prikazano što je sve napravljeno da bi se građa sadržajno obradila i učinila lako dostupnom korisnicima. Problemske slikovnice potaknule su potrebu za dodanim stručnim određenjem koje bi omogućila UDK oznaka ili neka druga vrsta indeksacije. Takva se građa bavi problemskim situacijama u životu djeteta, vezana je uz djetetove osjećaje, zdravlje, osobine njegove ličnosti i ponašanje te uz odnose u obitelji i društvu. Primjer građe lagane za čitanje ukazat će na promišljanje

i rad na inkluzivnom djelovanju prema korisnicima, od uočavanja takve građe, koja se odnedavno sve više pojavljuje, do postavljanja kriterija za njezino prepoznavanje do kojih se došlo konzultacijom s Komisijom za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama Hrvatskog knjižničarskog društva te logopedima i kolegama knjižničarima, i njezina smještanja u fondove, dok će se na primjerima UDK skupine 3 pokazati promjene u sadržajnoj obradi uslijed razvoja znanosti, društvenih promjena i korisničkih interesa. Promjenom konteksta vremena i prostora, radom na interdisciplinarnoj građi, posebno s ciljem inkluzivnog djelovanja prema korisnicima, otvaraju se nova pitanja i započinju nove teme te nema zabranjenih tema. U sadržajnoj obradi građe koja se bavi temama koje su u društvu prepoznate kao kontroverzne ili osjetljive vrijede isti principi kao i za sve ostale sadržaje. Tako se osigurava pronalaženje dokumenata kroz mrežni katalog, raspoređuje se građa na policama i omogućuje njihova posudba, a Gradska knjižnica djeluje informativno, inkluzivno i edukativno.

JEDNAKOST, RAZLIČITOST I INKLUZIJA U ARHIVSKOJ ZAJEDNICI

Ivana Prgin

Hrvatski državni arhiv

iprgin@arhiv.hr

Suvremena arhivska zajednica, kao i ostale baštinske zajednice, aktivno prati globalne društvene trendove među kojima se ističu socijalna uključenost, društvena kohezija, razvoj ljudskih potencijala, kulturološka raznolikost i inkluzija. Sukladno tome, stručne politike, programi i aktivnosti uvelike su im usmjereni na razvoj novih korisničkih usluga i sadržaja te otvaranje arhivskih izvora svim društvenim skupinama. Ujedno, to od arhiva traži iskorak od tradicionalnog poimanja ovih ustanova, kao mjesta rezerviranih za znanstvenu i akademsku zajednicu, prema otvaranju svim vrstama korisnika što zahtijeva prilagodbu načina rada te razvoj novih kompetencija i vještina samih arhivista kako bi navedeno mogli implementirati u praksi. U radu će se prikazati iskustva međunarodne arhivske zajednice te stanje i praksa hrvatskih arhiva.

INKLUZIVNI ETOS PRI ORGANIZACIJI ZAVIČAJNE GRAĐE U MREŽNOME OKRUŽENJU

Monika Batur

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

mbatur@nsk.hr

Zavičajne zbirke koje su organizirane pri informacijskim ustanovama, odnosno pri arhivima, knjižnicama i muzejima, često su kroz povijest bile oblikovane smjericama dominantne i većinske kulturne politike, te su pritom isključivale glasove nedominantne i manjinske kulture. Suprotno tomu u suvremenome vremenu podrazumijeva se da je inkluzivni etos ugrađen u društvene politike, kao i u djelatnosti i misije informacijskih

ustanova, odnosno arhiva, knjižnica i muzeja. U radu će se stoga istražiti koliko je zaista inkluzivni etos ili inkluzivni sustav vrijednosti prisutan pri organizaciji zavičajne građe u mrežnome okruženju. Zavičajna građa na koju će se posebice obratiti pozornost dolazi iz domene usmene kulture, čija je organizacija često sporedna u odnosu na pisanu i vizualnu kulturu, a njezina se važnost ogleda u visokoj informativnosti te baštinskoj i identitetskoj vrijednosti. Istraživački korpus bit će sastavljen od različitih zbirki zavičajne građe iz mrežnoga prostora jer se količina zavičajne građe pohranjene na mrežnim mjestima neprestano povećava te također mrežno okruženje omogućava dodatnu razinu razmatranja inkluzije – informacijsku inkluziju koja se odnosi na uključivanje korisnika u mrežne informacijske okvire i bogate informacijske mreže.

APLIKACIJA PLAVO OKO: UKLJUČIVOST ZAJEDNICE U PRIKUPLJANJU PODATAKA I ZAŠTITI JADRANSKOG MORA

Milvana Arko-Pijevac
milvana@priodoslovni.com
Borut Kružić
borut@priodoslovni.com
Prirodoslovni muzej Rijeka

Komunikacija prirodne baštine s javnošću jedna je od glavnih djelatnosti Muzeja. U cilju pretvaranja klasične komunikacije u interakciju izrađena je aplikacija *Plavo oko*, namijenjena sustavnom bilježenju podataka o pojavama morskih organizama i onečišćenja mora s ciljem povećanja znanja o moru i njegovoj učinkovitoj zaštiti, a dostupna za stolna računala i mobilne uređaje. Svatko tko boravi u prirodi može dojaviti opažanje neobičnog događaja koji ugrožava trenutačno stanje okoliša ili susret s nepoznatom, zanimljivom ili potencijalno opasnom vrstom. Prijavom na aplikaciju *Plavo oko* i popunjavanjem podataka, u najkraćem roku korisnik će povratno dobiti stručnu i kvalitetnu informaciju o vlastitom opažanju. Istovremeno, zabilježenim podacima stručnjaci dobivaju korisne podatke za daljnja istraživanja. Sve informacije trajno se bilježe u sustavu koji se nadograđuje sukladno zahtjevima korisnika i suradnika. Dostavljene fotografije i provjereni podaci odobrenjem postaju vidljivi svim korisnicima što dodatno doprinosi obrazovanju i razvoju publike te njihovu aktivnom uključivanju u stručnim i znanstvenim istraživanjima (*Citizen Science*). Svrha korištenja aplikacije je uzajamna, brza i kvalitetna razmjena informacija, obrazovanje i razvoj publike te učinkovito djelovanje odgovornih službi i stručnjaka u rješavanju problema u zaštiti Jadranskog mora.

KAKO SU NAS ŠEZDESETE SPOJILE: PRIKAZ SURADNJE KNJIŽNICE I MUZEJA

Ismena Meić

ismena.meic@kgz.hr

Višnja Cej

visnja.cej@kgz.hr

Janja Maras

janja.maras@kgz.hr

Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica

Suvremeno društvo i promjena trendova u lokalnim zajednicama doveli su do potrebe za većom suradnjom među institucijama kao što su knjižnice, muzeji i arhivi. Dobra suradnja baštinskih institucija u konačnici je dovela do razvoja najbolje prakse ovih profesija. Potvrdilo se to i u partnerskoj suradnji Knjižnica grada Zagreba i Muzeja za umjetnost i obrt na velikom kulturnom projektu Muzeja – *Šezdesete u Hrvatskoj – mit i stvarnost*. Knjižnice grada Zagreba sustav su narodnih knjižnica koji djelujući na 42 lokacije i dva bibliobusa sa 79 stajališta zadovoljava najšire informacijske i kulturne potrebe stanovništva na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Primjeri suradnje knjižnice i muzeja ostvaruju se dug niz godina i razmjenom programa koje organiziraju ove ustanove. Osim uobičajene posudbe knjižne građe iz fonda Gradske knjižnice za izlaganje na izložbi *Šezdesete u Hrvatskoj – mit i stvarnost*, Knjižnice grada Zagreba ove su se godine pridružile u pripremi projekta nizom aktivnosti u knjižnicama mreže, promotivnim aktivnostima i *online* kvizom. Kao produžena ruka velikog kulturnog projekta, Knjižnice grada Zagreba svojim sudjelovanjem potvrdile su da su knjižnice ozbiljan partner i mjesto u kojem se ostvaruje dodana vrijednost, a istovremeno ovakva je suradnja doprinijela boljem javnom zagovaranju knjižnice.

INTERDISCIPLINARNA ARHIVSKA ZAJEDNICA U TEORIJI I PRAKSI

Vlatka Lemić

Hrvatski državni arhiv

vlemic@arhiv.hr

Globalne društvene i tehnološke promjene zadnjih desetljeća odrazile su se i na arhivsku zajednicu, prvenstveno kroz nove tehnologije, rast informacija te širenje funkcija i kvalitativne raznolikosti arhivskoga gradiva. Povećao se broj i vrsta ustanova koje čuvaju arhivsko gradivo, razvile različite specijalizacije i stručni standardi, promijenile stručne kompetencije i znanja i zaživjele interdisciplinarne prakse i programi. Raznolikost arhivskog rada i stručne zajednice može se pratiti i kroz brojna stručna i interdisciplinarna udruženja, lokalna i globalna partnerstva i mreže stručnjaka različitih profila te brojne europske i globalne projekte. U radu se prikazuju trendovi i iskustva međunarodne arhivske zajednice te stanje i praksa u hrvatskim arhivima vezano uz interdisciplinarnost arhivskog rada i struke.

SURADNJA BAŠTINSKIH INSTITUCIJA KAO JAČANJE KULTURNE I ZNAJSTVENE DJELATNOSTI

Sanda Kočevar

Gradski muzej Karlovac

sanda.kocevar@gmk

Aleksandra Mikić-Grginčić

Gradska knjižnica *Ivan Goran Kovačić*

amikic@gkka.hr

180 godina u najboljem društvu naziv je izložbe organizirane povodom 180 godina utemeljenja Gradske knjižnice *Ivan Goran Kovačić* Karlovac. Nastala je u partnerskoj suradnji Gradskog muzeja Karlovac i Gradske knjižnice *Ivan Goran Kovačić* Karlovac uz financijsku potporu Grada Karlovca i Karlovačke županije. Kreirana je izložba koja ima cilj ukazati na promijenjenu ulogu ustanova u suvremenom društvu te kako bismo izbjegli konstantno produciranje krutih znanstvenih informacija s kojima se posjetitelj može upoznati na stalnom muzejskom postavu, odnosno, izložbenim programima u knjižnici. Prva karlovačka Čitaonica osnovana je 1. ožujka 1838. godine kao Ilirsko čitanja društvo i kao druga nacionalna čitaonica, samo dva mjeseca nakon varaždinske. Čitaonica je postala središte iz kojega su se širile preporodne ideje i bila je pokretač sveukupnoga narodnog preporodnog života na književnome, kulturnome i političkome polju u gradu i šire. Na izložbi je predstavljen izbor od tridesetak najznačajnijih djela tiskanih u Karlovcu ili čiji su autori porijeklom Karlovčani, a koje su utjecale na društvenu klimu Grada i šire. Građani su tako po prvi put mogli vidjeti najranije primjerke *Disertacije* Janka Draškovića i *Smrti Smail-age Čengića* Ivana Mažuranića. Izložba je obuhvatila razdoblje od početka 19. stoljeća do 2000. godine. Izlaganje će predstaviti put od same ideje pa sve do realizacije te nastavka suradnje koji je rezultat uspješne komunikacije dviju institucija.

POSTAPOKALIPTIČNA BUDUĆNOST KNJIGE U KNJIŽNICI FILOZOFSKOG FAKULTETA U ZAGREBU – INTERDISCIPLINARNOST TE SURADNJA U AKM ZAJEDNICI

Stela Kos

stkos@ffzg.hr

Silvija Pisk

spisk@ffzg.hr

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Knjižnica

Po prvi put od 2012. godine, otkad se obilježava Noć knjige, Knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu uključila se u spomenutu manifestaciju. Budući da je zajednička tema bila budućnost knjige, program je, kao i većina njih, bio futuristički orijentiran. U prizemlju Knjižnice organiziran je niz književnih događanja, dok je drugi kat Knjižnice bio transformiran u nešto posve drugačije od svakodnevice, prebačen u daleku zastrašujuću alternativnu budućnost. Kroz viziju jedne mračne i strašne budućnosti bez ljudi i struje poslana je snažna poruka te je ukazano na potrebu očuvanja „pravih knjiga” i u današnje digitalno doba. Osim toga, posjetitelji ovih kostimiranih tura

mogli su sami svjedočiti interdisciplinarnosti u knjižničarskoj zajednici koja ovaj put ne bi bila provediva bez suradnje knjižnica, muzeja i arhiva. Stoga će se ovim izlaganjem ukazati kako kroz interdisciplinarnost u AKM zajednici mogu nastati dobri primjeri u praksi koje korisnici prepoznaju i cijene.

ANALIZA HRVATSKOGA KNJIŽNIČNOG TURIZMA

Ksenija Tokić

Institut za turizam

ksenija.tokic@iztztg.hr

Ivo Tokić

Hrvatsko informacijsko i dokumentacijsko društvo

ivo.tokic@ina.hr

Uloga knjižnica u turizmu, a osobito neki specifični aspekti te problematike, općenito je nedovoljno istražena tema i u svjetskoj i u hrvatskoj znanstvenoj i stručnoj literaturi. Stoga se ovaj radi bavi doprinosom knjižničnoga kongresnog turizma u ukupnom MICE turizmu Republike Hrvatske. Cilj istraživanja bio je procijeniti veličinu i karakteristike knjižničnoga kongresnog turizma u Republici Hrvatskoj. S obzirom na cilj istraživanja postavljeno je istraživačko pitanje u kojoj mjeri knjižnični znanstveni i stručni skupovi pridonose ukupnome MICE turizmu RH. U istraživanju je primijenjen kvantitativan pristup. Prikupljeni su podaci od 33 međunarodne i domaće knjižnične konferencije koje se redovito održavaju svake godine u Hrvatskoj. Podaci se odnose na elemente kao što su broj sudionika, troškovi putovanja, broj i troškovi noćenja u destinaciji i ostali troškovi. U ovome se radu predstavljaju konkretni podaci o veličini, karakteristikama i udjelu knjižničnoga kongresnog turizma u turizmu RH čime se želi pridonijeti boljem razumijevanju ove dosad neistražene teme.

OPIS MONOGRAFSKIH PUBLIKACIJA BEZ ALATA, PRAVILA I STANDARDA U USPOREDBI S KATALOGIZACIJOM

Mihela Pauman Budanović

mihela.pauman@ff.uni-lj.si

Maja Žumer

maja.zumer@ff.uni-lj.si

Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo

Većina postojećih katalogizacijskih programa temelji se na formatu MARC te ne podržava mentalni proces katalogizatora, već je dizajnirana na način da katalogizatori jednostavno trebaju pratiti polja formata MARC. Nova paradigma bibliografskog univerzuma, temeljena na konceptualnom modelu za bibliografske podatke *IFLA LRM: Library Reference Model*, utjecat će na postupak katalogizacije kao i na mentalne procese

katalogizatora. Stoga je istraživanje mentalnih procesa katalogizatora važno za planiranje učinkovitog alata za katalogizaciju, koji će posljedično bolje udovoljiti kompleksnim potrebama i navikama korisnika. Cilj rada je analizirati kako katalogizatori opisuju monografske publikacije bez alata za katalogizaciju te bez obzira na kataložna pravila, načela i standarde, u usporedbi s trenutačnim postupkom katalogizacije. Ukupno 46 katalogizatora sudjelovalo je u studiji slobodnog opisa monografskih publikacija, dok je istraživanje postupka katalogizacije u COBISS-u provedeno na uzorku od 30 katalogizatora. Rezultati su pokazali razlike i sličnosti **između obaju procesa.**

ODNOS CJELINE I DIJELA U OPISU JEDINICE GRAĐE: RJEŠENJA PRAVILNIKA ZA OPIS I PRISTUP GRAĐI U ARHIVIMA, KNJIŽNICAMA I MUZEJIMA

Ana Vukadin

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
avukadin@nsk.hr

Pitanje opisa građe koja je sastavljena od više različitih dijelova (od fondova i zbirki do grupa muzejskih predmeta ili knjiga u više svezaka) i uspostavljanja odgovarajućih odnosa između cjeline i dijelova zajedničko je svim baštinskim zajednicama. Novi konceptualni modeli podataka (*IFLA LRM, Records in Contexts*) i nove prakse organizacije podataka (otvoreni povezani podaci) potiču na sagledavanje jedinice građe unutar višeslojne mreže odnosa i predstavljaju odmak od postupaka koji su bili ponajprije usmjereni na iskazivanje hijerarhijskih odnosa među fizičkim jedinicama. Cilj je rada pokazati kako su ovi zahtjevi implementirani u *Pravilniku za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima*. Raspravlja se o konceptu višerazinskog opisa, posebice o njegovu razumijevanju u knjižničnoj zajednici, te se nastoji pokazati zašto je takvo razumijevanje teško održivo u današnjem informacijskom okruženju. Predlaže se zamjena tog modela uvođenjem različitih vrsta odnosa cjeline i dijela na fizičkoj i logičkoj (sadržajnoj) razini.

KOLIKO NAM GOVORI JEDNA DOPISNICA

Dubravka Petek

Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica, Zbirka Zagrabiensia
dubravka.petek@kgz.hr

Razglednice grada Zagreba uvrštene su u zbirku Zagrabiensia kao cjelovita podzbirka. Na reprezentativnim primjerima iz fonda želimo pokazati bogatstvo raznovrsnih informacija koje nam daje jedan naizgled malen oblik te interdisciplinarni pristup koji knjižničar mora primijeniti pri obradi jedne razglednice ili dopisnice i rješenja koja predlažemo. Budući da jedna razglednica ili dopisnica uglavnom nema na sebi otisnute tekstualne podatke koji su dostatni za formalnu obradu kakva se primjenjuje u slučaju knjižne građe ili potpisane, naslovljene i datirane autorske grafičke građe, moramo naučiti „čitati”, odnosno tumačiti raznovrsne informacije koje nam se podastiru u drugom

obliku: vizualnu informaciju koju daje slika na prednjoj strani (grafički prikaz, odnosno veduta i tehnika kojom je napravljen), tekstualnu informaciju na poleđini (rukopisne elemente i otisnuti tekst), poštanske pečate i poštanske marke (filatelija) kao i njihovu novčanu vrijednost. Tako uloženi trud koji uključuje različite discipline u konačnici se pokazuje dragocjenim jer prikupljanje i obrada ove naizgled marginalne građe uvelike proširuje sliku urbanističkih i kulturoloških preobrazbi grada, ali i povijesnih mijena kroz koje je prolazio ne samo grad Zagreb nego i države koje su u prošlosti predstavljale političko-pravni okvir unutar kojeg se nalazila Hrvatska.

ENTITET AGENT I ODNOSI U PRAVILNIKU ZA OPIS I PRISTUP GRAĐI U ARHIVIMA, KNJIŽNICAMA I MUZEJIMA

Elia Ekinović Micak

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
eekinovic@nsk.hr

Jedno od polazišta *Pravilnika za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima* IFLA-in je *Knjižnični referentni model (Library Reference Model)*, koji se temelji na entitetima, atributima i odnosima. Cilj je rada prikazati entitet agent i potklase osoba i kolektivni agent te načine modeliranja odnosa tog entiteta kako su interpretirani u odredbama novog *Pravilnika*. Prikazat će se različite vrste obostranih odnosa među agentima: odnosi istoznačnosti i srodnosti kod pojedinačnih agenata, odnosi srodnosti među različitim agentima, odnosi osoba i kolektivnih agenata, odnosi među kolektivnim agentima. Podrobnije će se prikazati odnosi između agenta i jedinice građe. Razradit će se vrste odgovornosti vezane uz djelo, izraz, pojavni oblik i primjerak. Različitim vrstama odgovornosti s obzirom na aspekt jedinice građe moguće je iskazati različite vrste djelovanja agenta, koja osim stvaranja u užem smislu uključuju i odgovornosti za djelovanja poput nastajanja, prikupljanja, čuvanja, restauriranja, vlasništva i sl., važnih za iskazivanje odnosa u muzejskoj i arhivističkoj zajednici. Pokazat će se kako se ovakvim modeliranjem odnosa mijenja dosadašnji model glavne i sporednih kataložnih jedinica te ukazati na problem iskazivanja novih odnosa u bibliografskom formatu MARC21 koji se sada upotrebljava.

OCR I INTERDISCIPLINARNOST U OBRADI STARIH TEKSTOVA

Kristijan Crnković

ArhivPRO

kristijan.crnkovic@arhivpro.hr

Tema ovogodišnjeg skupa otvara vrlo važna pitanja koja se nameću u fazama integracije heterogenih baza podataka na koje nailazimo u institucijama koje obavljaju više od jedne vrste AKM djelatnosti. Stručnjaci koji se bave određenim područjem često proizvode mnoštvo podataka koje predstavlja dragocjen izvor informacija te treba biti na raspolaganju drugim stručnjacima koji te podatke mogu koristiti kao referentne vrijednosti. Kroz izlaganje autor želi prikazati prednosti digitalnih humanističkih platformi koje omogućavaju

povezivanje heterogenih baza podataka i datoteka koje nastaju dokumentiranjem rezultata istraživačkog rada. Te baze međusobno mogu biti povezane bez obzira u kojem sustavu nastaju. Normiranjem podataka, semantičkim obogaćivanjem i povezivanjem na vanjske semantičke izvore postizemo interoperabilnost koja nam olakšava interpretaciju podataka u interdisciplinarnom okruženju. U izlaganju će biti prikazan modul INDIGO za OCR, tagiranje, transkripciju i transliteraciju tekstova. Na konkretnim primjerima tekstova pisanih glagoljicom i goticom bit će prikazani rezultati servisa INDIGO OCR nakon provedenog učenja kroz suradnju s korisnicima modelom *crowdsourcinga*.

RECENZIRANJE PODATAKA ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA: PROBLEMI I PERSPEKTIVE

Radovan Vrana

Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti,
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
rvrana@ffzg.hr

Podaci svih vrsta oduvijek su bili izvor ideja za nova znanstvena istraživanja i različite analize. U digitalnom dobu količina podataka neprestano se povećava dovodeći znanstvenike i stručnjake raznih struka u nepriliku kako pronaći, odabrati i upotrijebiti dostupne podatke. Podaci znanstvenih istraživanja predstavljaju poseban problem jer poput znanstvenih radova podaci nastali kao rezultat znanstvenih istraživanja moraju biti provjerljivi, ali i dostupni. Količina podataka znanstvenih istraživanja udvostručuje se svake dvije godine i može se očekivati da će do 2020. godine dosegnuti količinu od 44 zetabajta ili 44 trilijuna gigabajta (*Data Growth, Business Opportunities, and the IT Imperatives*). Kako bi postali dostupni, podatke znanstvenih istraživanja potrebno je prikupiti, opisati, pohraniti i vrednovati. Podaci znanstvenih istraživanja danas se najčešće pohranjuju u digitalnim repozitorijima zasebno ili u kombinaciji s drugim podacima ili znanstvenim sadržajima. Takvi podaci moraju biti opisani kako bi se njima moglo upravljati s ciljem njihova pronalaska i ponovne upotrebe zasebno ili u kombinaciji s drugim novonastalim podacima (Wilkinson et al., 2016). Podatke znanstvenih istraživanja potrebno je i vrednovati ili provesti svojevrsnu njihovu recenziju jer su nastali u različitim područjima znanosti, različitim metodama, uz pomoć različitih instrumenata i ljudi i u različitim okolinama. Dodatni problem je nedostatak standarda i metoda za utvrđivanje kvalitete podataka znanstvenih istraživanja (Cail and Zhu, 2015). Primjerice Grootveld i van Egmond (2012) objavili su pilot-studiju o recenziji podataka znanstvenih istraživanja i usredotočili su se na sljedeće aspekte podataka znanstvenih istraživanja prilikom njihove evaluacije: kvaliteta podataka, kvaliteta dokumentacije, cjelovitost podataka, konzistentnost skupova podataka, struktura skupa podataka, korisnika i format datoteka. Malhotra i Marder razmatrali su glavne aspekte recenzije podataka znanstvenih istraživanja i naglasili kako su podaci važni za kvalitetu znanstvenog rada. U usporedbi s recenzijom znanstvenih radova, recenzija podataka znanstvenih istraživanja zahtijeva primjenu raznih vještina i pristupa. Neki recenzenti posjeduju te vještine, dok ih drugi tek moraju usvojiti (Wendelbo). Zbog niza problema koji se pojavljuju prilikom recenzije podataka znanstvenih istraživanja, taj je proces „često

nekonzistentan ili uopće ne postoji i time se nanosi šteta svakom znanstvenom području u kojem podaci znanstvenih istraživanja ne podliježu istim rigoroznim standardima poput rukopisa znanstvenog rada” (Wendelbo). Recenzentima je potreban pristup podacima znanstvenih istraživanja kako bi mogli potvrditi da metode upotrijebljene u znanstvenom radu doista daju predstavljene rezultate (Wendelbo). Ovaj proces potvrde danas je još uvijek rijedak pa se podaci rijetko posebno vrednuju. Prema Callaghanu (2016) recenzija podataka znanstvenih istraživanja mogla bi se podijeliti u više dijelova u kojima se postavljaju različita pitanja: 1. urednička recenzija – ima li skup podataka trajni identifikator? Je li skup podataka pohranjen u digitalnom repozitoriju? Jesu li uvjeti pristupa jasni i slijede li upute za autore časopisa?; 2. tehnička recenzija – nalaze li se podaci u odgovarajućem, uobičajenom, standardnom formatu? Postoje li alati i usluge za vizualizaciju i rukovanje podacima? Postoji li dovoljno metapodataka kako bi i korisnici koji nisu stručnjaci razumjeli na što se podaci odnose i kako su prikupljeni? i 3. znanstvena recenzija – jesu li metapodaci točni? Postoje li sumnjive vrijednosti kojih ne bi smjelo biti? Odgovaraju li podaci svrsi za koju su prikupljeni? Odgovaraju li podaci za neku drugu upotrebu? Na temelju ovih i drugih dostupnih primjera možemo reći kako je u području vrednovanja ili recenzije podataka znanstvenih istraživanja potrebno napraviti još mnogo. Riječ je o novom području koje se razvija i koje zahtijeva suradnje različitih dionika u znanosti. U radu će biti upotrijebljene metode pregleda postojeće literature i ne uvijek jasno dostupnih politika upravljanja podacima znanstvenih istraživanja i recenzije tih istih podataka o kojoj nedostaju podaci o alatima, procedurama i stabilnosti tog procesa u usporedbi s recenzijom znanstvenih radova. Kao zaključak moguće je reći kako je recenzija podataka znanstvenih istraživanja područje koje će se nastaviti razvijati s porastom količine podataka i da svi dionici u znanosti moraju tješnje surađivati u stvaranju novih alata i postupaka recenzije podataka znanstvenih istraživanja.

TEZAURUS.HR – MODEL SURADNJE MEĐU AKM INSTITUCIJAMA

Zoran Svrtan

Muzej za umjetnost i obrt

zoran.svrtan@muo.hr

Kristijan Crnković

ArhivPRO

kristijan.crnkovic@arhivpro.hr

Informatizacija muzejskih ustanova započeta je kasnih 80-ih godina prošlog stoljeća uvođenjem osobnih računala. Niz programa za inventarizaciju započeo je, za muzejske ustanove besplatnim, programima MODES i kasnije ISIS, koje je u upotrebu uveo MDC, sredinom 90-ih nastavio se komercijalnim programima ProMUS i m++. Navedeni par razvijen je za korištenje u operativnom sustavu Windows, gdje su se zbog grafičkog sučelja pojavila danas svima dobro poznata rješenja – primjerice, biranje iz liste termina u koje je svatko mogao dodavati termine po vlastitom nahođenju. Unatoč tim spoznajama ni danas u većini muzeja nije razrađen niti je u funkciji model redakture terminologije. Muzej za umjetnost i obrt sudjelovao je u nekoliko projekata EU-a, a u projektu *PartagePlus* jedan od projektnih zadataka bio je prevođenje četiriju lista

kontroliranih podataka na 17 jezika institucija koje su sudjelovale u projektu. Istovremeno je nekoliko institucija u Hrvatskoj počelo s korištenjem programa ArhivX iz kojeg se kasnije razvija INDIGO, a zbog novog i inovativnog pristupa rješavanja problematike u muzejima taj je program počeo koristiti i MUO. HAZU sa svojom knjižnicom te NSK, Knjižnice grada Zagreba i Državni arhiv u Varaždinu pokrenuli su 2016. godine projekt znameniti.hr, kojem su se naknadno pridružile i druge ustanove – Leksikografski zavod *Miroslav Krleža*, Institut za etnologiju i folkloristiku te Muzej za umjetnost i obrt. Ove godine došlo je do povezivanja projekta s projektom *Cooperation Framework of Digital Infrastructure in the Region* (DARIAH-CFDI), s namjerom analize i testiranja interoperabilnosti digitalnih repozitorija na primjeru povezivanja građe o znamenitim i zaslužnim pripadnicima triju država – Hrvatske, Slovenije i Bosne i Hercegovine. Svi sudionici projekata koriste repozitorsku platformu INDIGO, a dva najveća izazova na tome projektu su mapiranje različitih podatkovnih modela koji se koriste u AKM zajednicama te ujednačavanje normativnih baza. Posljedično, tvrtka ArhivPRO odlučila je otvoriti još jedan od dugo pripremanih dijelova svog planskog rada – alat za izradu i javno korištenje tezaurusa – portal tezaurus.hr. Koncept zajedničkog tezaurusa je želja koja se u AKM zajednici provlači više desetljeća, no ovo je prva, konkretna inicijativa, koju nisu pokrenule AKM institucije, nego privatna tvrtka koja se bavi digitalizacijom i razvojem softvera za AKM zajednicu. Okupiti AKM zajednicu i potaknuti upotrebu provjerenih i nadziranih termina koje redaktori objavljuju kroz moderno i funkcionalno sučelje bez obzira koji sustav koristili, ideja je koja se počela provoditi u djelo. Ovim se izlaganjem i prikazom navedenih projekata želi apelirati na cijelu AKM zajednicu da se ubrzanim tempom počne rad na izradi terminologija, u nadi da se alatom koji će biti javno dostupan taj rad ubrza i učini efikasnijim, na zajedničku korist.

PREMA SMJERNICAMA I SUSTAVNOJ DIGITALIZACIJI U ARHIVSKIM USTANOVAMA – PRIMJER DARI

Dunja Seiter-Šverko
seiterdunja519@gmail.com
Iva Gobić Vitolović
iva.gobic@gmail.com
Markus Leideck
markus.leideck@gmail.com
Državni arhiv u Rijeci

Državni arhiv u Rijeci je javna ustanova koja obavlja arhivsku službu kao javnu službu u skladu sa zakonom i to na području Primorsko-goranske županije te djelomično na području Ličko-senjske županije. Ustanova ima dugogodišnja iskustva u reprografiji koju je sustavno započela mikrofilmiranjem davne 1970. godine. Proces digitalizacije arhivskog gradiva započeo je, fragmentarno još 2007. godine, a sustavnije traje od 2012. godine s ciljem zaštite. U okviru Odjela za konzervaciju i restauraciju 2014. godine osnovana je Služba za digitalizaciju. Digitalizacija se odvija u dvama segmentima: a) zahtjevi korisnika za digitalizacijom arhivskog gradiva te gradiva izvan arhiva, b) sustavna digitalizacija iz fonda Tehnički uredi grada Rijeke. S obzirom na kompleksnost, kao i na različitost

navedenih segmenata, donošenje nove nacionalne zakonske arhivske regulative, kao i na potrebu usklađenosti s nacionalnim projektom u području digitalizacije kulturne baštine, donošenje vlastitih smjernica za provođenje procesa digitalizacije ustanove i usustavljanja u skladu s potrebama zaštite, vrijednosti i korištenja nezaobilazan je dio njezine daljnje realizacije te upravljanja njome. Preostaje dovršavanje postupka digitalizacije, odnosno pohrana i mrežna objava digitalnih objekata i metapodataka, te se opravdano postavlja pitanje institucionalnog i nacionalnog repozitorija.

JEDINSTVENA PLATFORMA ZA KATALOGE I DIGITALNE ZBIRKE U HAZU

Kristijan Crnković

ArhivPRO

kristijan.crnkovic@arhivpro.hr

Vedrana Juričić

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Knjižnica

vea@hazu.hr

Akademijinu knjižničnu infrastrukturu omeđuju s jedne strane vrlo razvijeni kooperativni digitalni repozitorij DiZbi.HAZU u kojem sudjeluje 14 Akademijinih jedinica te s druge strane zastarjelo programsko rješenje za računalni katalog ISIS i njegovo publiciranje na *webu*, te kojim se uz središnju Knjižnicu koristi samo šest od ukupno 35 Akademijinih jedinica. Poslovanje nije bilo umreženo, neekonomično su se multiplicirali isti poslovi, fond je dijelom bio neobrađen, a *web* katalog neažuran i nekompletan. Zbog svega toga je u travnju 2018. donesena konačna odluka o migraciji kataložnih zapisa na platformu INDIGO na kojoj se već nalazi repozitorij DiZbi.HAZU. Nova platforma uključuje i poslove upravljanja fondovima i poslovanja svih Akademijinih knjižnih resursa. Migrirano je oko pola milijuna bibliografskih i normativnih zapisa iz više baza podataka, obavljena je deduplikacija zapisa te ustrojen novi model poslovanja Akademijinih jedinica koje posjeduju knjižne zbirke. Pomoću platforme INDIGO uspostavljena je ključna softverska infrastruktura koja predstavlja novi iskorak za HAZU u smjeru razvoja koje digitalna humanistika danas zahtijeva. Objedinjavanje heterogenih baza podataka na jednoj platformi, uvođenje centralnih normativa i razvoj hibridne digitalne knjižnice koja združuje funkcionalnosti klasičnog kataloga i digitalnih repozitorija baziranih na semantičkoj tehnologiji za HAZU u konačnici znači efikasnije upravljanje digitalnim resursima koje korisnicima stavljamo na raspolaganje.

RADIONICE

Radionica 1.

NOVA PRAKSA OPISA GRAĐE PREMA PRAVILNIKU ZA OPIS I PRISTUP GRAĐI U ARHIVIMA, KNJIŽNICAMA I MUZEJIMA

Ana Vukadin

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
avukadin@nsk.hr

1. Uvod

Ana Vukadin

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
avukadin@nsk.hr

Projekt *Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju* započeo je 2013. s ciljem razvoja standarda koji će omogućiti ujednačen opis različitih vrsta građe u svim vrstama baštinskih ustanova. Na radionici se istražuje primjenjivost odredbi *Pravilnika* na odabrane vrste građe, od fondova i zbirki do pojedinačnih kulturnih objekata i sadržaja dostupnih na različitim medijima. Nakon uvodnog dijela, u kojemu će se biti predstavljena sadašnja faza projekta i objašnjena koncepcija pravilnika, analizirat će se odabrane jedinice građe i izraditi njihov opis prema odredbama *Pravilnika*. Opis će se usporediti sa sadašnjom praksom opisa navedenih vrsta građe u pojedinim ustanovama i istražiti u kojim se aspektima razlikuju. Saznanja s radionice mogu se primijeniti u radu na pravilniku, ali i u edukaciji i drugim oblicima komunikacije koji su usmjereni na predstavljanje pravilnika široj zajednici budućih korisnika.

2. *Pravilnik za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima: mogućnosti opisa arhivskog gradiva*

Vlatka Lemić

Hrvatski državni arhiv
vlemic@arhiv.hr

Do osnivanja posebnih arhivskih ustanova arhivsko su gradivo prikupljale druge institucije, uključujući knjižnice i muzeje. Razloge ponajprije treba tražiti u tome što su se mreže knjižnica i muzeja razvile brže od samostalnih institucija arhiva i arhivske službe, a i unutar same arhivske struke dugo je prevladavalo mišljenje da arhivi trebaju preuzimati samo gradivo uprave, te se zanemarivalo gradivo druge provenijencije. Stoga se i danas arhivsko gradivo, osim u arhivima i kod stvaratelja, čuva u različitim kulturnim i znanstvenim ustanovama, kao i kod privatnih imatelja. Nedostaci fizičke dislociranosti mogu se nadoknaditi širom dostupnošću informacija o gradivu, a posebice virtualnim združivanjem kroz stvaranje mreža i portala koji obuhvaćaju informacije o gradivu svih baštinskih ustanova nekog područja ili na nacionalnoj razini. Da bi se to ostvarilo, nužna

je razmjena, a time i standardizacija opisnih podataka. U sklopu radionice analizirat će se odredbe Pravilnika za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima koje se odnose na opis arhivskog gradiva i utemeljene su na međunarodnim arhivističkim normama.

3. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima – primjer Hrvatskog povijesnog muzeja

Jelena Balog Vojak
Hrvatski povijesni muzej
j.balog@hismus.hr

Hrvatski povijesni muzej osnovan je 1846. godine kao dio Narodnog muzeja. U svojoj 170-godišnjoj povijesti djelovanja, prikupljao je (i još prikuplja) građu koja pruža uvid u političku, društvenu i kulturnu povijest, ali i svakodnevicu pojedinog vremena. Muzej skrbi o približno 300 000 predmeta podijeljenih u 16 muzejskih zbirki. Građa je vrlo raznolika, od različitih tiskovina i dokumenata (arhivskog gradiva), uporabnih predmeta, militarije, do izuzetno bogate zbirke fotografskog materijala. Sva se navedena građa obrađuje računalno, što je pred muzejske stručnjake postavilo novi izazov: standardizaciju unosa podataka. Muzejska zajednica u Hrvatskoj do sada nije imala jedinstveni pristup ovom pitanju, te se uključila 2013. u projekt izrade nacionalnog kataložnog pravilnika. U radu će se na konkretnim primjerima iz fundusa Hrvatskog povijesnog muzeja, pokazati primjena *Pravilnika za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima*. Naime, cilj je ovog *Pravilnika* jedinstven pristup obradi građe ne samo u muzejima nego u svim baštinskim ustanovama, ovisno o tipu građe, a ne mjestu čuvanja. Time bi računalna obrada (muzejske) građe postigla svoj konačni cilj – brz i jednostavan pristup informacijama.

4. Opis knjižnične građe prema Pravilniku za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima

Elia Ekinović Micak
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
eekinovic@nsk.hr

Pravilnik za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima temelji se na nacionalnoj kataložnoj tradiciji i praksi, ali i usklađivanju s novim međunarodnim kataložnim načelima, standardima i konceptualnim modelima proizašlima iz novoga globalnog konteksta. U tom kontekstu knjižnični katalozi su suvremenom korisniku samo jedan od mnogih istovremeno dostupnih izvora, stoga knjižnice moraju strukturirati svoje podatke tako da budu dostupni na *webu*. Na odabranim će se primjerima pokazati u kojoj se mjeri bibliografski opis mijenja kako bi udovoljio zahtjevima novog informacijskog okruženja, a u kojoj mjeri zadržava svoja ranija načela i strukturu. Primjerima će se nastojati pokriti specifičnosti opisa knjižnične građe, uključujući različite oblike sadržaja na različitim medijima.

5. Zvučna građa glazbenog sadržaja: obrada i specifičnosti

Andrea Šušnjar

Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica
andrea.susnjar@kgz.hr

Sve veće potrebe i nastojanja za povezivanjem i ujednačavanjem pravila u obradi svih vrsta knjižnične građe, uključujući njihove specifičnosti, rezultirali su osuvremenjivanjem dosadašnjih pravilnika. Glazbene zbirke već su same po sebi orijentirane na različite medije. Obično se temelje na zvučnim izdanjima, ali mogu sadržavati i notnu, knjižnu, audiovizualnu, računalno čitljivu i daljinski dostupnu računalnu građu. Stoga i obrada zvučne ili audiovizualne građe donosi niz specifičnosti od samog pristupa do realizacije. Na konkretnim primjerima, s područja klasične i popularne glazbe, ukazat ću na specifičnosti u obradi zvučne građe glazbenog sadržaja: razlike kataložnog opisa u odnosu na tiskanu građu, od izvora iz kojeg se podaci preuzimaju, odabira podataka neophodnih za opis do problema na koje nailazimo pri obradi.

Radionica 2.

KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKA RADIONICA IZVORNA POVRŠINA PREDMETA KULTURNE I TEHNIČKE BAŠTINE KAO IZVOR INFORMACIJA

Damir Doračić

Arheološki muzej u Zagrebu
ddoracic@amz.hr

1. Uvod

Damir Doračić

Arheološki muzej u Zagrebu
ddoracic@amz.hr

Izvorna površina jedan je od temeljnih i dobro poznatih pojmova u konzervatorsko-restauratorskoj struci prvenstveno iz razloga jer se radi o sloju koji je nositelj dragocjenih informacija iz vremena nastanka i korištenja predmeta kulturne i tehničke baštine. Pažljivim proučavanjem izvorne površine moguće je otkriti niz informacija koje ispravnom interpretacijom mogu rezultirati novim spoznajama o drevnim tehnologijama, korištenim materijalima ili čak nekim običajima iz vremena dok je predmet bio još u upotrebi. S obzirom da se radi o sloju često skrivenom pod različitim naslagama – od prljavštine i korozijskih produkata pa sve do kasnijih premaza ili čak popravaka – precizno lociranje izvorne površine od presudne je važnosti za otkrivanje i očuvanje informacija koje se nalaze na njoj. Informacijski potencijal izvorne površine razlikuje se ovisno o vrsti i starosti predmeta kao i o stupnju očuvanosti predmeta te o materijalu od kojeg je izrađen. Stoga će na ovogodišnjoj radionici biti predstavljeni različiti primjeri otkrivanja izvorne površine iz različitih segmenata konzervatorsko-restauratorske djelatnosti koji su rezultirali određenim saznanjima bez kojih stručna

i znanstvena interpretacija predmeta ne bi bila potpuna, a u nekim slučajevima niti moguća.

2. Tekstilna presvlaka na korici *Matrikule Bratovštine sv. Barbare iz 1588. godine iz Šibenske biskupije*

Andreja Dragojević
Hrvatski državni arhiv
adragojevic@arhiv.hr

U izlaganju će se predstaviti jedna faza konzervatorsko-restauratorskih radova i istražni radovi na tekstilnoj presvlaci na koricama *Matrikule Bratovštine* bombardijera (topnika i vatrogasaca) sv. Barbare iz 1588. g. iz Šibenske biskupije. *Matrikula* je vremenom doživjela promjene što je dijelom vidljivo i na koricama, te tako ostavila tragove za istraživanje njezine povijesti.

3. Dokumentiranje i dijagnostika iluminacije *Statuta Grada Pule iz 1500. godine*

Sanja Šetić
Državni arhiv u Pazinu
sanja.setic@dapa.hr

U Državnom arhivu u Pazinu u Zbirci statuta HR-DAPA-424 čuva se *Statut Grada Pule iz 1500. godine*. U svrhu zaštite, utvrđivanja i dokumentiranja stanja snimljena je iluminacija unutar kodeksa metodom fotografiranja pod kosim svjetlom. Tehnika snimanja objekta pod kosim svjetlom omogućava bolju vidljivost površinske strukture snimanog objekta. U svrhu dobivanja željenog učinka izvor svjetla treba postaviti u bočni položaj iste visine u odnosu na površinu snimanog objekta, a prostor u potpunosti zamračiti. Na ovaj način zrake svjetlosti osvjetljavaju površinu objekta pod kutom te su tako istaknuti reljefnost, volumen, oblik i odnosi među slojevima. Iz dobivenih fotografija može se iščitati oštećenost slikanog sloja, granulacija pigmenata, redosljed nanošenja boje, stanje veziva u odnosu na pigment i podlogu te deformacija listova pergamene. Dobiven je foto-dokumentacijski materijal na temelju kojeg se može vidjeti stanje umjetnine zabilježeno datumom snimanja. Stanje iluminacije razmotreno je i s teorijskog, vizualnog i iskustvenog stajališta.

4. Vodeni znaci u papirima rukopisnih knjiga 15. i 16. stoljeća Bratovštine sv. Jakova u Šibeniku Biskupijskog arhiva u Šibeniku

Suzana Njegac
Hrvatski državni arhiv
snjegac@arhiv.hr

U izlaganju će biti predstavljeni vodeni znaci u papirima rukopisnih knjiga 15. i 16. stoljeća Bratovštine sv. Jakova u Šibeniku Biskupijskog arhiva u Šibeniku. Svrha prikupljanja,

analize i istraživanja vodenih znakova u papirima bila je pronaći filigranološku vezu među njima, radionicu u kojoj su papiri proizvedeni te način nabave i njihova transporta na našem području u 15. i 16. stoljeću.

5. *Album Album di Ragusa* – osobni fond Martecchini-DA Dubrovnik

Martina Bagatin
Hrvatski državni arhiv
mbagatin@arhiv.hr

U izlaganju će biti opisani konzervatorsko-restauratorski radovi na *Album di Ragusa*, gradivu iz ostavštine obitelji Martecchini-DA Dubrovnik, smještenom u kutiji iz 1892. godine. Riječ je o gradivu koje se sastoji od više vrsta predmeta kojima je izvorišna točka nastanka različitost materijala. Osim crteža, grafika, dokumenata, u kutiji se nalaze i fotografije.

6. Vizualni i taktilni pregled knjige kao izvor informacija

Andreja Tkalcic
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
atkalcic@nsk.hr

Knjiga kao višematerijalan i višedimenzionalan objekt zahtijeva pomni pregled svih svojih dijelova kako bi dobili cjelovitu informaciju o površinama koje ju čine. Materijali od kojih je knjiga napravljena nisu odmah svi vidljivi, kao niti sva eventualna oštećenja; korištenjem različitih pomagala i tehnika dobit ćemo podatke o dijelovima koji su ispod neposredne, prve vidljive površine. Iz tog razloga teško je kod knjiga govoriti o jednoj/jedinstvenoj/jednoznačnoj izvornoj površini. Vizualni i taktilni pregled knjige će nam dati informacije neophodne za ispravno postupanje prilikom radova na knjizi. Vizualnim pregledom knjige dobivamo podatke koji će usmjeriti daljnji odnos odnosno postupak prema istoj, a taktilni pregled će potvrditi ili ne donesene preliminarne zaključke. Oni su osnova kojima definiramo fizičko stanje knjige, prisutnost promjena koje utječu na nju, utvrđujemo koji materijali sudjeluju u njezinoj ukupnosti; njima otkrivamo kako je stvaratelj oblikovao materijale kako bi stvorio djelo kulturne baštine. Stoga različitost površina knjige pruža podatke koji u konačnici odlučuju o daljnjim postupcima konzervacije i restauracije.

7. Oštećenja kao izvor informacija – konzervatorsko-restauratorski radovi na knjizi *Calepinus trium tinguamm*

Blanka Đidara

Hrvatski državni arhiv
bdjidara@arhiv.hr

U predavanju će biti predstavljeni konzervatorsko-restauratorski radovi na knjizi *Calepinus trium tinguamm* – rukopisu jezikoslovca Josipa Gjurina iz samostana sv. Lovre u Šibeniku. Osobita pozornost bit će posvećena istraživačkim radovima na površini papira i korice prije izvođenja zahvata na knjizi. Također bit će predstavljeni zahvati na papirnom nositelju i koricama od kartona uz popratnu fotodokumentaciju prije, tijekom i nakon konzervatorsko-restauratorskih radova.

8. Rendgenski snimak i otkrivanje izvorne površine

Mario Kauzlaric

Muzej Brodskog Posavlja
kauzlaric@hotmail.com

Kod identificiranja oblika predmeta i njegove strukture kao pomoć koristimo se rendgenskim snimkama predmeta. Snimka predmeta pruža nam informacije o obliku predmeta, o različitosti materijala od kojega je predmet načinjen, pukotinama unutar predmeta i ponekad o zahvatima na predmetu. Međutim točne informacije o izvornoj površini predmeta u većini slučajeva rendgenskim snimanjem ne možemo dobiti. U izlaganju će se istaknuti mogućnosti i načini dobivanja što preciznijih informacija sadržanih na izvornoj površini uz pomoć rendgenskog snimanja.

9. Otkrivanje izvorne površine na arheološkim metalnim predmetima

Josipa Lovrić

Arheološki muzej Zadar
jlovric@amzd.hr

Tema prezentacije je otkrivanje izvorne površine na arheološkim metalnim predmetima. Izvorna površina ocrtava prvobitni oblik predmeta i sačuvana je najčešće u mineraliziranom obliku. Iznimno je važna jer se na njoj nalaze sve bitne informacije iz vremena kada je predmet bio u upotrebi. Uspješnost otkrivanja izvorne površine ovisi o iskustvu restauratora da je ispod korozivnih naslaga prepoznata i sačuva upotrebom odgovarajućih tehnika i alata.

10. „Igra detekcije” u postupku identificiranja izvornih površina

Zoran Kirchhoffer

Tehnički muzej *Nikola Tesla*
zoran.kirchhoffer@tmnt.hr

Kod pojedinih predmeta tehničke baštine teško je identificirati izvornu površinu zbog čega ona nepažljivom obradom može biti oštećena ili potpuno uklonjena što će u pravilu rezultirati gubitkom vrijednih informacija. Stoga je pažljivo proučavanje zatečenog stanja predmeta tehničke baštine polazište za propitivanje i otkrivanje brojnih informacija o samom predmetu i njegovoj povijesti. Ovim izlaganjem istaknut će se vrijednost informacija koje restaurator može dobiti u „igri detekcije” pri analizi izvornih površina na predmetima tehničke baštine.

Radionica 3.

MUZEJSKO-PEDAGOŠKA RADIONICA INTERDISCIPLINARNOST I INKLUZIVNI ASPEKT U MUZEJSKIM I PEDAGOŠKIM PROGRAMIMA

Vlasta Krklec

Hrvatsko muzejsko društvo
hmd@hrmud.hr

1. Uvod

Vlasta Krklec

Hrvatsko muzejsko društvo
hmd@hrmud.hr

U Europskoj godini kulturne baštine naša AKM zajednica u suradnji s brojnim partnerima aktivan je sudionik zanimljivih projekata, programa i događanja u Hrvatskoj i inozemstvu. Stoga bi u okviru ove radionice predstavili muzejske i pedagoške programe, te njihov inkluzivni aspekt u AKM zajednici. Koliko i u kojoj mjeri danas AKM zajednica međusobno surađuje i doprinosi promociji i prezentaciji naše kulturne baštine u Hrvatskoj i inozemstvu?

Koliko su naši projekti interdisciplinarni i održivi te koliko su uključeni u suradnju raznih baštinskih institucija? Na ova pitanja pokušati ćemo odgovoriti iz iskustva naših stručnjaka, suradnika i prijatelja AKM zajednice.

2. Radost u Knjižnici *Knežija*

Božica Knežević

bozica611@gmail.com

Edita Dabo

edita.dabo@gmail.com

Dječji vrtić Grigora Viteza

U Dječjem vrtiću Grigora Viteza obilježava se Međunarodni dan dječje knjige, Dan hrvatske knjige, Svjetski dan knjige i Dan hrvatskih knjižnica. Primijetili smo da roditelji djeci premalo čitaju, da nisu učlanjeni u knjižnice i sl. Dogovorili smo suradnju s koordinatoricom Draženom Šola Vrbank i kroz 12 susreta u šk. god. 2017./18. pokazali što mi vrtićanci možemo i znamo. Pjevali smo, plesali, crtali, pripremali izložbe, igrali se, stvarali predstave i javno nastupali. Zajedno smo rasli i jačali. Naših dvadesetak mališana, njihovi roditelji, djeca i roditelji članovi knjižnice koji su dolazili na naše predstave hvalili su nas, pljeskali nam, a predivno osoblje knjižnice svaki nas je put srdačno ugostilo, te smo stoga odlučili suradnju nastaviti jer su djeca radosna, ushićena, zadovoljna... Samopouzdanje i zajedništvo znak su da radimo nešto lijepo. Nije nam važno hoće li dijete postati umjetnik, slikar, glumac... Bitno je da uživa u tome što radi. Hvala osoblju Knjižnice *Knežija* što nas okuplja, bodri i podržava i dopušta nam da odrastamo u sretne ljude.

3. Uključenost muzeja u kurikularnu reformu – suradnja Prirodoslovnog muzeja Rijeka i Prve riječke hrvatske gimnazije, pilot-projekt

Milvana Arko-Pijevac

Prirodoslovni muzej Rijeka

milvana@prirodoslovni.com

Cilj kurikularne reforme uspostavljanje je usklađenog i učinkovitog sustava obrazovanja kroz cjelovite strukturne promjene, kako bi se učenicima osiguralo korisnije i smislenije obrazovanje kroz multidisciplinarni pristup sadržajima. U suradnji s Prvom riječkom hrvatskom gimnazijom osmišljen je program gdje učenici aktivno sudjeluju u istraživačkom radu koristeći se pojednostavljenim metodama i tehnikama znanstvenog rada. Istraživački rad uključuje postavljanje hipoteze, rad na terenu i potvrđivanje hipoteze kroz analizu i sintezu dobivenih podataka. Uočavanjem i bilježenjem bioloških podataka u zoni plime i oseke te mjerenjem osnovnih fizikalnih i kemijskih parametara okoliša povezuju se međusobni utjecaji okoliša i prirode, kao i njihova važnost u održavanju prirodne ravnoteže. Kroz timski rad učenika različitih interesa (grupe 7 – 9) rezultati istraživačkog rada predstavljaju se manjim izložbama i literarnim radovima uz razvijanje komunikacije i kreativnosti.

4. Edukativne aktivnosti u hrvatskim arhivima

Vlatka Lemić

Hrvatski državni arhiv

vlemic@arhiv.hr

Osim stručnim poslovima primarno vezanima uz zaštitu i obradu gradiva, arhivi su se oduvijek bavili i aktivnostima usmjerenima na promociju arhivskih izvora u svrhu njihove lakše dostupnosti, posebno kroz izdavačku i izložbenu djelatnost. Uz njih su se počeli razvijati i drugi programi namijenjeni široj javnosti: predavanja, radionice, promocije, obilježavanje prigodnih obljetnica i tematske manifestacije, kao i različiti edukacijski programi za istraživače, ciljane korisničke skupine, stvaratelje i imatelje arhivskog gradiva te brojne druge aktivnosti. Među redovite edukativne aktivnosti hrvatskih arhiva spadaju i arhivsko-pedagoške radionice koje su tematski, sadržajno i metodološki prilagođene različitim uzrastima djece u osnovnim i srednjim školama, a takvi se edukativni programi planiraju i izvode u dogovoru s učiteljima i profesorima. Suradnja s osnovnim i srednjim školama važna je, jer se pristupom izvornom arhivskom gradivu najbolje može naučiti što su arhivi i čime se oni bave, kao i produbiti znanje o događajima koji su se dogodili u prošlosti i o povijesti svojeg zavičaja. Edukativne radionice vezane su svojim sadržajem na školsko gradivo iz predmeta u kojima učenici uče o nacionalnoj i zavičajnoj povijesti, u kojima se prvi put spominju arhivi, čemu služe i koja je njihova uloga kao čuvara kulturne baštine, a cilj je ukazati im na mogućnosti i potaknuti ih na korištenje arhivskoga gradiva u budućnosti. Na radionici će se predstaviti pregled edukativnih djelatnosti i praktični primjeri iz hrvatskih arhiva u proteklih desetak godina, kao i aktualni stručni trendovi arhivske zajednice iz ovog područja.

5. Digitalizirana muzejska zbirka – kako je koristiti u muzejskim i pedagoškim programima na primjeru Zbirke glazbala Etnografskog muzeja u Zagrebu

Željka Petrović Osmak

Etnografski muzej u Zagrebu

zpetrovic@emz.hr

Goran Zlodi

Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u

Zagrebu

gzlodi@ffzg.hr

Projekt digitalizacije Zbirke glazbala i Zbirke glazbala Franje K. Kuhača (pohrana) jedan je od projekata digitalizacije koje inicira Ministarstvo kulture, a koji se u Etnografskom muzeju u Zagrebu realiziraju unatrag nekoliko godina. Muzejski eksponati koji čine sadržaj zbirki glazbenih instrumenata u spomenutom Muzeju, sustavno su bili prikupljeni od 1857. do 1886. godine (Zbirka Franjo K. Kuhač pohranjena u Muzeju), od 20-ih do sredine 40-ih godina 20. stoljeća kada u Muzeju djeluje Odsjek za puhačku glazbu čiji je voditelj bio znameniti etnomuzikolog Božidar Širola, pa zatim sve do današnjih dana. Projektom digitalizacije objedinjeni su podaci o predmetima koji čine fundus spomenute Zbirke, pripadajuća dokumentacija (kataloške kartice, način prikupljanja

i obrade građe, znanstvena obrada pojedinih instrumenata i stručna uporaba Zbirke), fotodokumentacija i zvučni zapisi pojedinih glazbala. Zbirka je valorizirana s obzirom na svoju kulturnopovijesnu važnost, sadržaj i očuvanost fonda, te je dostupna najvećoj mogućoj javnosti. Kao takva ova digitalizirana Zbirka će činiti važan segment u budućim izložbenim postavima te popunjavati pedagoške programe namijenjene široj javnosti i posjetiteljima Muzeja. U izlaganju će se ujedno predstaviti kako se podaci o predmetima, ali i terenskim istraživanjima mogu kroz muzejsku dokumentaciju dvojezično (engleski i hrvatski) predstaviti u mrežnom okružju. Digitalna zbirka obogaćena je dodatnim edukativno-zabavnim sadržajima kroz koje njezini korisnici mogu naučiti više o tradicijskim glazbalima.

6. Hrvatske muzejske zbirke kroz proširenu i virtualnu stvarnost u suvremenoj nastavi 21. stoljeća

Deniver Vukelić

Školska knjiga

Deniver.Vukelic@skolskajniga.hr

Kao rezultat redovitog unapređivanja sadržaja Školske e-knjige nastao je i projekt *Hrvatske muzejske zbirke kroz proširenu i virtualnu stvarnost u suvremenoj nastavi 21. stoljeća*. Projekt sadrži interaktivnu virtualnu šetnju kroz stari grad Čakovec i Muzej Međimurja Čakovec s mogućnošću virtualnog pregleda zbirki uz dodatne interaktivne prozore, tekstualne i slikovne informacije, uz vodstvo naratora u uvodu i na pojedinim točkama šetnje. Cilj projekta je upotrebom 360 interaktivnih fotografija približiti učenicima i učiteljima važnost visokovrijednih institucija znanja kao što su muzeji, učenicima olakšati stvaranje poveznice prošlost – sadašnjost i razumijevanje utjecaja kulturne baštine na aktivno učenje. Naglasak na razliku između interaktivnog pristupa i pristupa u kojem se samo promatra jest u tome što se interakcijom pravilno oblikovanih materijala potiče znatiželja u učenika, te učenik oblikuje i usmjerava svoje istraživanje s pomoću virtualne šetnje, ne ostaje pasivni promatrač.

7. Hrvatska baština u trećoj dimenziji

Nedjeljko Tišler

Conoko d.o.o.

nec@astarta.hr

Vlasta Krklec

Hrvatsko muzejsko društvo

hmd@hrmud.hr

Ova godina je proglašena Europskom godinom kulturne baštine, te se tim povodom širom Europe organiziraju brojna događanja, aktivnosti i manifestacije s ciljem predstavljanja i promocije izuzetnog bogatstva kulturne i prirodne baštine. Ovo je jedinstvena prilika da Hrvatska pokaže kako ne samo da zauzima važno mjesto u europskoj povijesti i kulturi nego da je i tvorac njezinih temelja. Postoji niz jedinstvenih muzejskih predmeta izuzetne

vrijednosti i zanimljivosti iz arhiva, trezora i čuvaonica naših muzeja i galerija koji dosad možda nisu bili javno obznanjeni ili prezentirani, kao i niz legendi i priča o kojima dosad nismo čuli, te brojne kulturne znamenitosti o kojima se malo zna. Hrvatska kulturna i prirodna baština planira se predstaviti putem različitih multimedijalnih fotografija uz virtualne aplikacije i virtualne naočale. U suradnji s kustosima naših muzejskih institucija izabrali bismo zanimljive artefakte i na njima izgradili virtualne priče. Nastojali bismo da to budu artefakti izuzetne vrijednosti koji bi se možda prvi put otkrivali javnosti pridonoseći stvaranju nove slike o našoj kulturi i povijesti.

Radionica 4.

KORIŠTENJE MODULA *INDIGO CATALOGING ASSISTANT*

Anja Tkalec

atkalec@hazu.hr

Marko Tot

mtot@hazu.hr

Vedrana Juričić

vea@hazu.hr

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Knjižnica

Prilikom analize knjižničnog fonda HAZU-a, ustanovljena je znatna količina građe koja nije obrađena ili je nestrukturirano obrađena. Kako je iz analize bilo vidljivo da će se na neobrađene fondove utrošiti puno vremena prilikom (ponovnog) popisivanja i katalogizacije, predložena je upotreba novog modula *Indigo Cataloging Assistant* (ICA). Modul ICA je aplikacija za Android koja omogućuje skeniranje crtičnog koda ili OCR naslovne stranice. Iz tako dobivenih podataka pristupa se zapisima iz svjetskih baza te se odabire odgovarajući zapis, preuzima u bazu i doraduje po potrebi. Modul ICA omogućuje i skeniranje omota knjige, uređivanje skenova te pridruživanje metapodacima. Primjenjuje se u katalogizaciji, za preliminarne popise donacija ili ostavština, za inventuru i reviziju. Akademijina Knjižnica je modul ICA testirala na popisivanju dubleta iz ostavštine knjiga akademika V. Stipetića. Dio knjižničara građu je obrađivao pametnim telefonom preko mobilne aplikacije ICA, dio putem čitača crtičnog koda, a ostatak putem računala i pretraživanja svjetskih baza kroz platformu INDIGO. Na taj je način obrađeno oko 1600 jedinica građe tijekom 20 dana. Na radionici će biti predstavljene funkcije modula ICA te će se proći kroz sve navedene načine na koje se može brzo popisati neobrađeni fond na platformi INDIGO.

PROJEKTI

SREDIŠNJA MANJINSKA KNJIŽNICA – 3 U 1

Katarina Todorcev Hlača

Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica, Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca
RH

katarina.todorcev@kgz.hr

Središnja manjinska knjižnica u Hrvatskoj nije samo mjesto na kojem pripadnici nacionalne manjine mogu dobiti informaciju na materinskom jeziku nego ima još najmanje tri uloge: knjižnica u suvremenom poimanju riječi koja aktivno primjenjuje napredne tehnologije i ima određeni broj programa i projekata za korisnike; zavičajna odnosno muzejska zbirka koja prezentira kulturološku dimenziju nacionalne manjine u RH i njezinu povezanost s matičnom zemljom; arhiva podataka o nacionalnoj manjini u Hrvatskoj, njezinu načinu života, brojnosti kroz povijesna razdoblja, istaknutim pripadnicima čija je uloga čuvati građu te omogućiti arhivsko istraživanje svim zainteresiranima. S obzirom na to da središnje manjinske knjižnice u skladu s modelom djeluju u okviru mreže narodnih knjižnica, povezane međusobno i s knjižničarskim sustavom matičnih zemalja, globalna informacijska infrastruktura, posebice digitalizacija, omogućava upravljanje podacima, distribuciju i sustavni plasman informacija, umrežavanje, te stvaranje novih vrijednosti koje proizlaze iz ovakvog organizacijskog modela koji predviđa da središnja manjinska knjižnica koja je smještena u jednoj od narodnih knjižnica igra ulogu „glavnog kompjutera” koji upravlja informacijskim resursima na razini cijele Hrvatske s naglaskom na područja koncentracije nacionalne manjine, razmjenjuje podatke s matičnom državom što u konačnici omogućava kvalitetnu uslugu korisnicima ne samo u matičnoj knjižnici nego u suradnji s knjižnicama, arhivima i muzejima u bilo kojem gradu, naselju, selu zemlje gdje djeluje bilo koja od ovih triju ustanova.

MREŽA VIRTUALNIH IZLOŽBI NACIONALNE I SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE U ZAGREBU – PROJEKT INTERDISCIPLINARNOG POVEZIVANJA

Anita Marin

amarin@nsk.hr

Sofija Klarin Zdravec

sklarin@nsk.hr

Dragana Koljenik

dkoljenik@nsk.hr

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu započela je s izradom virtualnih izložbi 2013. godine kada je objavljena prva virtualna izložba posvećena Ruđeru Boškoviću. Ta je izložba imala cilj na kreativan način predstaviti Boškovićevu digitalnu zbirku sastavljenu od građe iz različitih dijelova fonda knjižnice. Od tada je u NSK-u izrađeno osam virtualnih izložbi posvećenih osobi, prostoru, događaju ili temi pri čemu se sustavno

propitkivala primjerenost forme, strukture i načina prikaza određenom sadržaju. Iako je u izradi virtualnih izložbi sudjelovao veći broj odjela NSK-a, nije bilo moguće značajnije povećati njihov broj i nametnuti se javnosti, ali i u području obrazovanja. Problem se pokušao prevladati uključivanjem većeg broja ustanova u izradu izložbi te je uspješno uspostavljena edukacija za virtualne izložbe u sklopu CSSU-a, u NSK-u su testirani novi alati za izradu izložbi te pokrenut projekt *Mreža virtualnih izložbi* kojim se planira uključiti i knjižničare, znanstvenike i nastavnike u izradu virtualnih izložbi kako bi se osigurao kvalitetan sadržaj. U izlaganju će se prikazati analiza virtualnih izložbi NSK-a te model *Mreže virtualnih izložbi* koja treba osigurati interdisciplinarno povezivanje i brži razvoj alata za kreativnu interpretaciju digitalnih sadržaja.

SMART LIBRARY NSK: MOGUĆNOSTI PRIMJENE *IoT* TEHNOLOGIJE U KNJIŽNICAMA

Dragana Koljenik

dkoljenik@nsk.hr

Ivana Čadovska

icadovska@nsk.hr

Sofija Klarin Zadravec

sklarin@nsk.hr

Marko Orešković

moreskovic@nsk.hr

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Kao jedan od stupova 4. industrijske revolucije, a i prema *Strategiji e-Hrvatska 2020*, Internet stvari (*Internet of Things – IoT*) je „vizija današnjice” i „realnost sutrašnjice”. American Library Association predviđa rast Interneta stvari od 25 milijardi do 50 milijardi povezanih objekata do 2025. te predviđa *IoT* kao jedan od najvažnijih trendova budućnosti u knjižničarstvu. Cilj izlaganja je prikazati projekt *Smart Library – prototip primjene IoT tehnologije u knjižnici* koji provodi Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Projekt predstavlja prvo istraživanje takve vrste u knjižnicama u Hrvatskoj s mogućom primjenom i u ostalim baštinskim ustanovama. Prototip Pametne knjižnice razvijat će se kao mobilna aplikacija u obliku tzv. pametnog vodiča oslonjenog na *beacone* i *wi-fi* tehnologiju u prostoru knjižnice. Služit će za implementaciju funkcionalnosti kao što su unutarnje navođenje, mikrolokacijsko ciljanje korisnika i odašiljanje poruka te analitiku kao temelj za napredna istraživanja korisničkog ponašanja. U pripreмноj fazi projekta provedeno je pilot-istraživanje korisničkih potreba, a daljnji razvoj temeljit će se na principima korisnički orijentiranog dizajna.

POSTERI

OD ZAPISA NA LISTIĆIMA TOMBOLE DO KNJIGA U OBLACIMA, UZ 70-U GODIŠNJICU IEF-A

Anamarija Starčević Štambuk
Institut za etnologiju i folkloristiku
ams@ief.hr

Nastojeći opisati tehnike i metodologije sedamdesetogodišnjeg rada Instituta za etnologiju i folkloristiku, u okviru Noći knjige 23. travnja 2018. godine postavljena je izložba *Ususret izložbi „Uređaji za znanstveni rad”* u kojoj smo nastojali prikazati djelatnost Instituta kroz prizmu uređaja kojima su se koristili znanstvenici kako su se mijenjale metodologije i paradigme znanstvenoistraživačkog rada. Pogled na uređaje i istraživanje osvijetlili smo s nekoliko podtema: A. Inicijativa – donosi predstavljanje učinjenog u okviru priprema i prijava na natječaje za izložbu *Uređaji za znanstveni rad* koju je osmislila Marijana Hameršak & kolektiv. Krenulo se s osmišljavanjem baze podataka u programu Filemaker i upisom svih uređaja te pripadajućeg dokumentacijsko-arhivskog materijala koji je komplementaran uređajima, kao i popisa suradnika povezanih uz uređaje; B. Kronologija – prikazuje kontinuitet izdavaštva od 1948. do danas kao i najave budućih izdavačkih planova; C. Suradnja – kroz primjer suradnje Knjižnice na izložbenoj djelatnosti predstavljen je primjer suradnje s Muzejem u Novom Vinodolskom nazvan *Od noći muzeja 2107. do noći knjiga 2018.*; D. Obljetničarski osvrt – prikazali smo filmove HRT-a i propagandne videomaterijale o obljetnicama Instituta; E. Iznenadenje – donosi primjer izložbe koju je tadašnja znanstvenica Instituta Divna Zečević postavila u knjižari *Znanje* 1972. te zaboravljene albume smotri folklor, fotografije Toše Dapca i druge memorabilije. Ovom izložbom započeli smo obljetničarsku godinu te osvijetlili budući veliki projekt postavljanja izložbe *Uređaji za znanstveni rad*.

OD IDEJE DO IZLOŽBE – INTERDISCIPLINARNI PRISTUP KAO KLJUČ USPJEŠNOSTI

Milena Bušić
Muzej grada Zagreba
mbusic@mgz.hr

Ovim posterskim izlaganjem prikazano je koji stručnjaci sudjeluju na realizaciji izložbenog projekta, kako se njihov rad međusobno isprepliće i nadopunjuje te koje su faze nastanka jedne izložbe. Budući da je izložba stvaralački čin i specifičan informacijski sustav, koji primarno ne podrazumijeva samo izlaganje muzejske građe, već je od iznimne važnosti pružanje ključeva za razumijevanje izloženoga, interdisciplinarni pristup u kreiranju izložbe gotovo je neophodan jer zasigurno jamči bolji rezultat. Dakle, potreban je tim sastavljen od stručnjaka raznih specijalnosti koji će u međusobnom radu doći do zajedničkog cilja i rezultata. Dug je put od ideje do izložbe. Kustos je glavna figura u cijelom procesu, on je autor scenarija, voditelj je procesa, jedini je od početka do kraja

prisutan u svim fazama. Ostali stručnjaci priključuju mu se postupno, ovisno o njihovoj ulozi u okviru zadane dionice. Osim kustosa u realizaciji nekoga izložbenog projekta sudjeluje dizajner izložbe, tehnička služba, muzejski pedagog, informatičar, knjižničar, fotograf, PR i marketinški stručnjak, dokumentarist. Prije svega treba postojati jasno postavljen cilj, odnosno željena postignuća trebaju biti unaprijed definirana kako bi svi sudionici mogli pružiti maksimum svojih potencijala u pojedinim fazama stvaranja izložbe.

POZDRAV IZ HRVATSKE – INOVATIVNI I INTERDISCIPLINARNI DIGITALNI KULTURNI PROIZVOD(I)

Sofija Klarin Zdravec

sklarin@nsk.hr

Tamara Ilić Olujić

tilic-olujic@nsk.hr

Dragana Koljenik

dkoljenik@nsk.hr

Ivana Čadovska

icadovska@nsk.hr

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

U izlaganju će se predstaviti ciljevi i rezultati projekta *Pozdrav iz Hrvatske* koji se od 2013. provodi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Temeljni ciljevi prvog projekta bili su sustavna digitalizacija razglednica prostora Hrvatske iz Grafičke zbirke NSK-a te njihova javna dostupnost. Zahvaljujući projektu *Pozdrav iz Zagreba*, rezultati projekta su digitalna zbirka, promotivni portal i prva mobilna aplikacija jedne hrvatske knjižnice. Projekt se nastavio i kroz izradu portala i mobilne aplikacije u projektu *Pozdrav s Krke* koji se provodi u suradnji s Gradskim muzejom *Drniš*, a prijavom projekta *Pozdrav iz Hrvatske* započela je suradnja je NSK-a i Muzeja za umjetnost i obrt. S obzirom na usmjerenost Hrvatske prema turizmu kao bitnoj gospodarskoj grani te kulturi kao bitnoj komponenti turizma, izradu navedenih digitalnih kulturnih proizvoda podržali su Ministarstvo kulture RH, Turistička zajednica grada Zagreba i Javna ustanova *Nacionalni park Krka*. U izlaganju će se predstaviti analiza projekata digitalizacije razglednica baštinskih ustanova te model okupljanja kao i stručni i tehnološki preduvjeti za izradu inovativnih digitalnih kulturnih proizvoda.

STRUKTURA PREDAVAČA CENTRA ZA STALNO STRUČNO USAVRŠAVANJE KNJIŽNIČARA U RH OD 2014. DO 2018. GODINE

Antonija Filipeti

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

afilepeti@nsk.hr

Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara u RH (CSSU) od 2002. godine provodi program trajne izobrazbe za knjižničare, informacijske stručnjake te širu AKM zajednicu.

U njegovu radu trenutačno sudjeluje više od 90 predavača – profesora knjižnične i informacijske znanosti, diplomiranih knjižničara te stručnjaka usko vezanih uz područje u kojem drže tečaj. Cilj posterskog izlaganja pružiti je pregled strukture predavača tijekom petogodišnjeg razdoblja, od 2014. do 2018. godine, u kojem će se razmotriti: broj predavača po godinama, postotak predavača zaposlenih u arhivima, knjižnicama ili muzejima te u drugim ustanovama, stručno zvanje predavača, postotak predavača s magisterijem i doktoratom znanosti, kao i pripadnost određenog dijela predavača nekoj drugoj profesiji. Također će se u obzir uzeti i zadovoljstvo polaznika predavačima prema podacima prikupljenim evaluacijskim listićima nakon odslušanih tečajeva CSSU-a.

ZAŠTITNA SNIMANJA I IZRADA PRESLIKA: DJELATNOST, DOSTUPNOST I KORIŠTENJE PRESLIKA

Silvio Lebinac

slebinac@nsk.hr

Đuro Singer

djsinger@nsk.hr

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Zaštitna snimanja i izrada preslika je područje djelovanja istoimenog procesa u Odjelu zaštita i pohrana u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Iz samog naziva može se naslutiti da je rezultat rada preslika. Preslike izvornika izrađuju se mikrofilmiranjem ili digitalizacijom. Zaštitno snimanje uključuje pripremu građe za snimanja koja se odvijaju u kontroliranim uvjetima te skrb o preslikama. Osnovna karakteristika mikrofilmiranja u svrhu zaštite je postojanje filma iz kamere iz kojeg se izrađuju sljedeće generacije mikrofilma ili digitalne matrice ako se radi o digitalizaciji iz koje se izrađuju inačice. Izrada preslika u svrhu zaštite podrazumijeva i korištenje mikrofilmirane i digitalizirane građe u obliku preslika. Mikrofilm je dostupan u knjižnici, a digitalne preslike *online*. Ove preslike dostupne su u čitaonici ili *online* na stranicama Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Osim zaštitnih snimanja izrađuju se preslike na papiru, mikrofilmu ili građe u digitalnom obliku za korisnike u knjižnici ili one koji naručuju izradu preslika i dostavu izvan knjižnice. Ključan dio je fotografiranje građe tijekom konzervatorsko-restauratorskih radova, a uključuje i rad na terenu, ponekad i sa studijskom opremom i snimanjima *in situ*. U opseg poslova pripada i snimanje događanja organiziranih u prostorima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVATI NA POVELJAMA OD PERGAMENE

Dorijana Malinarić-Macan

restauracija@riarhiv.hr

Iva Gobić Vitolović

restauracija@riarhiv.hr

Državni arhiv u Rijeci

U sklopu projekta *Sustavna zaštita zbirke arhivalija najviše spomeničke vrijednosti u trezoru* Državnog arhiva u Rijeci izvedeni su i konzervatorsko-restauratorski radovi na 89 povelja iz fonda Red pustinjaka sv. Augustina u Rijeci (od 15. st. do 18. st.) i fonda Riječkih povelja iz Zbirke isprava (od 16. st. do sredine 19. st.). Povelje su u prošlosti doživjele znatna oštećenja, uglavnom kao posljedica neadekvatne pohrane. Cilj konzervatorsko-restauratorskih radova bio je zaštita povelja od daljnjeg propadanja, ali i njihova dostupnost korisnicima. Konzervatorsko-restauratorski zahvati uključivali su čišćenje, po potrebi dezinfekciju, konsolidaciju oštećenja, te postepeno izravnavanje povelja prešanjem ili napinjanjem. Nakon obavljenih radova povelje su opremljene zaštitnom opremom za pohranu i izlaganje, izrađenom po mjeri svake pojedine povelje.

DOKTORSKE DISERTACIJE KAO DIO KULTURNE I ZNANSTVENE BAŠTINE: IZAZOVI IZGRADNJE FONDA NA PRIMJERU ZBIRKE DISERTACIJA I MAGISTARSKIH RADOVA NSK-A

Ivona Milovanović

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

imilovanovic@nsk.hr

Zbirka disertacija i magistarskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prikuplja, obrađuje, pohranjuje, trajno čuva te osigurava pristup radovima obranjenima na svim hrvatskim sveučilištima, čime sustavno izgrađuje nacionalnu i sveučilišnu zbirku. Doktorske disertacije vrijedan su izvor informacija i potpora radu cijeloj akademskoj i znanstvenoj zajednici, kao i široj javnosti, dok s druge strane obogaćuju nacionalni korpus povijesne i kulturne baštine, stoga Knjižnica ima važnu ulogu u zaštiti i diseminaciji sadržaja prikupljene građe. Budući da su disertacije svojim oblikom, sadržajem i formatom specifična vrsta građe, da se izrađuju u manjem broju primjeraka te nisu komercijalno dostupne, da je tek nedavno zakonski regulirana dostava tiskanih te pohrana i javna objava digitalnih inačica disertacija, sama izgradnja Zbirke te upravljanje fondom vrlo je specifično te zahtijeva posebne postupke u praksi. Ovim postperskim izlaganjem pokušat će se dati uvid u fond Zbirke u analognom i digitalnom obliku te opisati iskustva i izazovi sustavne izgradnje fonda, s naglaskom na prikupljanje građe, različitost formata i medija pohrane, smještaja građe te osiguravanje pristupa i načine korištenja fonda Zbirke.

MEDIJSKA VIDLJIVOST BAŠTINSKIH INSTITUCIJA: PRIMJERI DOBRE PRAKSE ARHIVSKIH, KNJIŽNIČNIH I MUZEJSKIH ODNOSA S JAVNOŠĆU

Denis Gaščić

denisgascic9@gmail.com

Poster analizira i prikazuje razlike između medijskog pristupa prema arhivima, knjižnicama i muzejima. U vremenu sveopće selebritizacije i traženja spektakla, baštinskim je institucijama problem privući medijsku pozornost, koja im je potrebna kako bi osigurale dovoljan broj posjetitelja, tj. korisnika, ali i kako bi održavale kontakt sa zajednicom u kojoj djeluju. Rad na primjerima pokazuje kako pronaći optimalan konsenzus između traženja senzacije i očuvanja kulturne vrijednosti građe i gradiva. Pokazuje koje su razlike arhivskih, knjižničnih i muzejskih odnosa s javnošću.

Nakladnik

Hrvatsko knjižničarsko društvo

Za nakladnika

Dijana Machala

Programsku knjižicu uredile:

Vesna Hodak

Dunja Holcer

Diana Polanski

Grafičko oblikovanje korica

Dinko Medved

Priprema za tisak

Dunja Holcer

Lektura

Monika Batur

Tisak

Glasila d.o.o. Petrinja

Petrinja, studeni 2018.

Naklada

100